

ÖABT
2025

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI AKADEMİ GİRİŞ SINAVI

MEB-AGS

ÖABT

TARİH

ÖĞRETMENLİĞİ

7

DENEME

PEGEM AKADEMİ

Komisyon

MEB – AGS ÖABT TARİH ÖĞRETMENLİĞİ TAMAMI ÇÖZÜMLÜ 7 DENEME

ISBN 978-625-6128-31-6

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: 2025, Ankara

Proje-Yayın: Pegem

Dizgi-Grafik Tasarım: Berna Ardiç Arslan

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.

No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: yayinevi@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25

Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 77079

ÖN SÖZ

Değerli Öğretmenlerimiz,

Bu kitap, MEB – AGS Tarih Alan Bilgisi Testi (ÖABT Tarih Öğretmenliği) kapsamındaki soruları çözmek için gerekli bilgi, beceri ve teknikleri edinmeniz ve soruları kolaylıkla çözebilmeniz amacıyla, farklı soru çeşitleri ile kendinizi geliştirmeniz sürecinde siz değerli okuyucularımıza kılavuzluk etmek için hazırlanmıştır.

Kitabımızda yer alan 7 Deneme, ÖABT'de çıkabilecek sorularla konu ve tarz itibarıyla bire bir örtüşmektedir. Denemelerimiz çözümleri de kitabımızda yer almaktadır.

Yoğun bir araştırma ve çalışma süreci ile hazırlanmış olan bu kitapla ilgili görüşlerinizi ve önerilerinizi bizimle **yayinevi@pegem.net** adresine e-posta yoluyla ya da **0538 594 92 40** numaralı telefona WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır.

Geleceğimizi güvenle emanet ettiğimiz siz değerli öğretmenlerimizin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerine katkıda bulunabilmek ümidiyle...

Pegem Akademi Yayıncılık

İçindekiler

Deneme 1	1
Çözümler.....	9
Deneme 2.....	13
Çözümler.....	21
Deneme 3.....	25
Çözümler.....	31
Deneme 4.....	37
Çözümler.....	43
Deneme 5.....	47
Çözümler.....	53
Deneme 6.....	57
Çözümler.....	63
Deneme 7.....	67
Çözümler.....	73
Cevap Anahtarı.....	77

1. Günlük, haftalık, aylık ve yıllık olarak belli dönemlerde yayımlanan gazete ve dergilere "Sürelî Yayınlar" denir.

Sürelî yayınların "Acta Publica" adıyla duvar gazeteleri şeklinde ilk ortaya çıktığı şehir aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Roma B) Paris C) Strasburg
D) İstanbul E) Londra

2. Kayseri Kültepe'de bulunan, Asurlu tüccarlara ait bir Karum'da araştırma yapan tarihçi, yöre isminin nereden geldiğini incelerken pazar yerinde çivi yazısıyla yazılmış ve Asurlu yöneticilerin mührünün de olduğu ticari ve hukuki içerikli kil tabletlere rastlamıştır.

Kültepe'de yapılan bu kazılarda;

- I. onomastik,
II. antropoloji,
III. sicilografî,
IV. paleografî

bilim dallarından hangilerinden faydalanıldığı savunulabilir?

- A) I ve IV B) I, II ve IV C) I, III ve IV
D) II, III ve IV E) III ve IV

3. Bir tarihçi araştırma yaptığı konu hakkında doğru bilgilere ulaşabilmek için elde ettiği tüm verilerin iyi ve kötü yanlarını ortaya koymalıdır. Bunu yapabilmenin temel şartlarından biri elde ettiği verileri eleştirel süzgeçten geçirmektir. Ayrıca belgenin tarihi açıdan kaynak oluşturup oluşturmadığını da anlamak için kaynağın içindeki bilginin doğruluğunun, belgenin gerçeklik değerinin, ne zaman ve nerede yazıldığının da bilinmesi gerekir.

Tarih yazımında bu şekilde kaynak eleştirisinin yapıldığı ve belge gerçekliğinin saptandığı basamak aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tenkit B) Tasnif C) Tahlil
D) Tarama E) Terkip

4. Türkiye'de Paleolitik Çağ'ın en eski yerleşim yeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karain B) Yarımburgaz
C) Beldibi D) Beycesultan
E) Baradiz

5. **بشاران** kelimesinin Osmanlıca Türkçesindeki okuma biçimi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Yaşaran B) Yaşlanan C) Başlayan
D) Başarmak E) Başaran

6. Farsçada olup fakat Arapçada olmayan harfler arasında aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

- A) p B) ç C) j D) g E) t

7. ١٥, ٢٣ sayıları aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak gösterilmiştir?

- A) On beş – Yirmi üç
B) On iki – Otuz iki
C) On iki – Yirmi dört
D) On beş – Otuz iki
E) On üç – Yirmi dört

8. İlk Çağ Mezopotamya uygarlıklarıyla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Sümerlerde siteleri yöneten rahip krallara 'Patesi' unvanı verilmiştir.
B) Tarihte bilinen ilk imparatorluğu Akadlar kurmuştur.
C) Babiller ilk kütüphaneyi kurmuştur.
D) Babillere en parlak devrini yaşatan kral Nebukad-nezar'dır.
E) Asurlular, Anadolu'da Kaniş'e gelerek ticaret yapmıştır.

9.

- Tarihte ölülerini yakan tek Türk kavmidir.
- Ateşi kutsal saymışlardır.

Verilen özellikler aşağıdaki Türk kavimlerinden hangisine aittir?

- A) Peçenek B) Tabgaç C) Kırgız
D) Akhun E) Sabir

10. Maniheizmi devletin resmî dini olarak kabul eden Uygur Hakanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilge Kül Kağan
B) Bayınçur (Moyunçur)
C) Böğü Kağan
D) Alp Kutlug Bilge Kağan
E) Küçlög Bilge Kağan

11. Asya Hunları Dönemi'ne ait olduğu bilinen bir yerleşim yerinde;

- I. balballar,
II. ticaret senetleri,
III. kale ve sur

buluntulardan hangilerine rastlanması beklenmez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. Aşağıdaki Hun hükümdarlarından hangisi Çin ile ilişkilerde dostluk içinde bir politika izleyip ilk defa Çinli prenseslerle evlenerek Çin entrikalarının Türk hükümdarlar arasında yayılmasına neden olmuştur?

- A) Çi-çi B) Ki-ok C) Kün-Çin
D) Ho-han-yeh E) Pan-hu

13.

- Sasani Devleti'ne hükümdar olarak Firuz'un geçmesini sağlama (459),
 - Kuzey Hindistan'da Gupta Devleti'ni dağıtma
- özellikleri aşağıdaki Türk devletlerinden hangisine aittir?

- A) Uygurlar B) Türgişler C) Akhunlar
D) Kıpçaklar E) Tabgaçlar

14. II. Kök Türk Devleti'nin kurucusu olan Kutluk Kağan'a yardımcı olan Tonyukuk aşağıdaki unvanlardan hangisini kullanmıştır?

- A) Todun B) Tutuk C) Tilmaç
D) Yabgu E) Apa Tarkan

15. İslam Tarihi'nde İran'ın fethi aşağıdaki savaşların hangisinin sonucunda tamamlanmıştır?

- A) Fihl B) Celula C) Nihavend
D) Köprü E) Kadisiye

16. Aşağıdakilerden hangisi "Mute Savaşı"nda gösterdiği kahramanlık ve başarı sebebiyle "Seyfullah" (Allah'ın Kılıcı) lakabıyla adlandırılmıştır?

- A) Hz. Ömer B) Hz. Hamza
C) Halid Bin Velid D) Hz. Ali
E) Muaviye

17.

- I. Suriye
II. Azerbaycan
III. Nişabur

Yukarıda verilenlerden hangileri Alp Arslan Dönemi'nde fethedilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
D) I ve II E) Yalnız III

18. Türkler İslamiyet'i kabul ettikten sonra "Ehl-i kitap" sahibi kişilere hoşgörü ile yaklaşırken "müşrik"lere karşı sert politikalar izleyebilmişlerdir.

Aşağıdaki Türk- İslam hükümdarlarından hangisi "Put kırıcı" lakabı ile adlandırılmıştır?

- A) Tuğrul Bey
B) Satuk Buğra Han
C) Gazneli Mahmut
D) Alaaddin Muhammet
E) Melik Şah

19.

- Batı'da "Averroes" adıyla tanınma
- "Aristo'nun en büyük yorumcusu olarak kabul edilme"
- Batlamyus'un evren modelini eleştirme,
- Güneş lekelerini ilk defa gözlemleme

Özellikleri aşağıdaki İslam bilim insanlarından hangisine aittir?

- A) İbni Haldun B) İmam Gazali
C) İbni Sina D) İbni Rüşd
E) Farabî

20. Osmanlı ailesinin ilk yurdu olarak tanımlanan yer İran'ın güneyinde Kirman eyaletinde yer alan “Mahan” şehridir. Osmanlıları, “Mahan”dan Ahlat'a, oradan Karacadağ ve sonrasında Karacahisar'a gelmiştir.

Osmanoğulları, Anadolu'da bulunduğu ilk dönemlerde aşağıdaki beyliklerden hangisine bağlı olarak yaşamını sürdürmüştür?

- A) Germiyoğulları
- B) Karamanoğulları
- C) İnançoğulları
- D) Çobanoğulları
- E) Eretnaoğulları

21. XVI. yüzyılda ortaya çıkan Protestanlık hareketi, Katolik İmparator V. Karl'ın Hristiyan Avrupa Birliği kurma hayalini olumsuz yönde etkilemiştir. Osmanlı Devleti'nin Viyana'ya kadar ilerleyerek Avusturya'da Roma Cermen İmparatorluğu'nu tehdit eder hâle gelmesi Protestanların hareket alanını genişletmiştir.

Roma Cermen İmparatoru V. Karl Viyana'yı savunmak için aşağıdaki faaliyetlerden hangisinde bulunarak Protestan Alman prenslerinin desteğini kazanmaya çalışmıştır?

- A) Worms Konkordatı'nı ilan etme
- B) Clermont Konsilini toplama
- C) Nürnberg Din Barışı'nı yapma
- D) Kleronden Nizamnamesi'ni yayımlama
- E) Augsburg Antlaşması ile Protestanlık Mezhebi'ni tanıma

22. Sadrazam, kaptan-ı derya, vezir, beylerbeyi gibi devlet erkanının yazılı emirlerine verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pençe
- B) Menşur
- C) Hüküm
- D) Berat
- E) Buyruldu

23. Deneysel farmakolojinin ilk öncüsü sayılan ve 1469'da yazdığı “Mücerrebname” adlı eserinde tiryaktan (panzehir) ve etkilerinden bahseden ünlü Osmanlı bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ali Kuşçu
- B) Takiyüddin Mehmet
- C) Sabuncuoğlu Şerafeddin
- D) Matrakçı Nasuh
- E) Tursun Bey

24. Osmanlı Devleti'nde ekonomik koşulları iyi olan kişiler: Ramazan Ayı'nda, tanımadıkları hâlde yoksulların esnaflara bulunan borçlarını ödemişlerdir.

Esnaflarda bulunan yoksullara ait borç listesini gösteren “Veresiye Defteri”ne verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tereke Defteri
- B) Esame Defteri
- C) Mufassal Defteri
- D) Zimem Defteri
- E) Mühimme Defteri

25. Türk tarihinin ilk yazılı anayasası olan Kanunuesasi;

- I. Prusya,
- II. İngiltere,
- III. Belçika

devletlerinden hangilerinin anayasaları örnek alınarak oluşturulmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

2025

HİBRİT
KİTAP

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI AKADEMİ GİRİŞ SINAVI

MEB-AGS ÖABT

TARİH ÖĞRETMENLİĞİ

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ
SORU BANKASI

e-Soru bankasına
erişebilmek için
QR kodu okutunuz.

Fiziksel Kitap

HİBRİT
KİTAP

e-Soru Bankası

ARTIFORCE, TÜBİTAK-TEYDEB Destek Programından yararlanılarak geliştirilmiştir (Proje No: 7230451).
Ürün/hizmet ile ilgili tüm sorumluluk Pegem Akademi Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Hizmetleri Tic. AŞ'ye aittir.

PEGEM AKADEMİ

Alan Bilgisi
Komisyon

MEB-AGS ÖABT TARİH ÖĞRETMENLİĞİ TAMAMI ÇÖZÜMLÜ SORU BANKASI

ISBN 978-625-6128-30-9

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: 2024, Ankara

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50 / Dağıtım: 0312 434 54 24 / WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net / E-ileti: pegem@pegem.net

Proje-Yayın: Pegem
Dizgi-Grafik Tasarım: İlknur Öztürk
Kapak Tasarımı: Pegem

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47479

TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;

- 1 Kitapın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- 2 Testleri çözebilir.
- 3 Çözümleri görüntüleyebilir.

Detaylı anlatım için
QR kodu okutunuz.

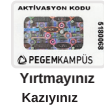
Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek ve içeriklere erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna
arti.pegemkampus.com yazarak
web sitemiz üzerinden üyeliğinizi
gerçekleştirebilirsiniz.

Üyelik bilgileriniz ile
giriş yaptıktan sonra sol menüde
yer alan **"Aktivasyonlarım"**
sekmesine girerek
kodunuzu aktif edebilirsiniz.

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan
sonra menüde aktif hâle gelen
"Ölçme İstasyonu" sekmesine
tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.

*Aktivasyon kodu kitabınızın ilk sayfasında yer almaktadır.
Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.08.2025 tarihine kadar geçerlidir.*

Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

ÖN SÖZ

Merhaba Sevgili Tarih Öğretmenleri

MEB-AGS ÖABT, mesleğe geçiş sürecinin en önemli sınavlarından biri olup atanma puanının da önemli kısmını oluşturmaktadır. Taşıdığı önem sebebiyle, MEB-AGS ÖABT üzerinde daha hassas ve titiz bir çalışma yürütüyoruz. Attığımız her adımın sizleri mesleğinize biraz daha yaklaştırdığını biliyor ve bu bilinç içinde hareket ediyoruz.

Tarih dersi nasıl bir temel üzerinde yapılandırılmalı ve ne tür sorular çözerek sınava hazırlanmalı sorularına bu kitap iyi bir yanıt olacaktır. ÖSYM tarafından gerçekleştirilen MEB-AGS ÖABT Tarih sınavı için Açıköğretim Fakültesi Tarih Bölümü kitaplarının kaynak değeri yüksektir. Yaklaşık 8-10 tane olan seçici nitelikteki alan sorularını yapabilme becerisini kazanmanız amacıyla bazı sorularda akademik yeterliliği yüksek düzeyde tuttuk. Bu sorularda öğrendiğiniz bilgiler konusunda yeterliliğinizi ölçmeyi değil ufkunuzu genişletmeyi amaçladık. Sizler soruları çözerken aynı zamanda Açıköğretim Fakültesi Tarih Bölümü kitaplarının taramasını da gerçekleştirmiş olacaksınız. Bazen sizlerde yetersizlik hissi uyandırsak da gerçek sınava hazır bir şekilde gidebilmeniz amacıyla bu adımı atma ve zor soruları kitabımıza koyma ihtiyacı duyduk.

Kitabımızın sorularını titiz bir şekilde hazırladık. Akademik derinliğini yüksek tutmaya çalıştığımız yayınızdaki soruların çözümlü olması, tarih vizyonunuzun ve bilginizin genişlemesine önemli katkı sağlayacaktır.

*Yoğun bir araştırma ve çalışma sürecinde hazırlanmış olan bu kitapla ilgili görüş ve önerilerinizi pegem@pegem.net adresini kullanarak ya da **0538 594 92 40** numaralı telefona WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır.*

Tüm umutlarınızın gerçek olması dileğiyle...

Pegem Akademi

Kitabın içeriği, MEB'in yapacağı program değişikliği veya buna bağlı olarak ÖSYM'nin sınav içeriğinde yapacağı değişiklik durumunda, kitabın dijital hâlinde (aktivasyon geçerlilik süresince) güncellenerek siz değerli adaylara sunulur.

İÇİNDEKİLER

ALAN BİLGİSİ

Tarih Metodu.....	1
Osmanlı Türkçesi.....	26
Eski Çağ Tarihi.....	46
İslamiyet Öncesi Türk Tarihi.....	87
İslam Tarihi.....	117
Türk-İslam Tarihi.....	142
Osmanlı Tarihi Beylikten Devlete	178
Dünya Gücü: Osmanlı Devleti	188
Osmanlı Devleti Kültür ve Uygarlık Tarihi.....	198
Arayış Yılları (XVII. Yüzyıl).....	218
XVIII. Yüzyıl'da Değişim ve Diplomasi	228
En Uzun Yüzyıl.....	238
Osmanlı Devleti'nde Yenileşme Hareketleri	248
XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti.....	263
Osmanlı Tarihi Tarama Testi.....	273
Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kurtuluş Savaşı'nın Hazırlık Dönemi	283
Kurtuluş Savaşı Dönemi	294
Atatürk Dönemi Dış Politika	310
Atatürk Dönemi İç Olaylar.....	320
Atatürk İlke ve İnkılapları.....	330
Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Tarama Testi	340
Orta Çağ'dan XX. Yüzyıla Dünya Tarihi.....	345
XX. Yüzyıl Türk ve Dünya Tarihi.....	390
Cevap Anahtarı	417

TEST I

1. **Tarih ile ilgili** "Geçmiş ile günümüz arasında bitmek tükenmek bilmeyen bir diyalogtur." **tanımlanmasını yapan bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Edward Hallett Carr
B) Fernand Braudel
C) Turner
D) Zeki Velidi Togan
E) Halil İnalıcık

2. İlk defa eski Yunan'da ortaya çıkmış tarih yazım türüdür. Dilden dile aktarılan hatıralar, zamanla "epos" adı verilen şiirler şeklinde söylenmeye başlanmıştır. Bu şiirler, logograflar tarafından düzyazıya çevrilmiştir.

Tanımı verilen tarih yazım türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şe'ni tarih
B) Kronik tarih
C) Hikâyecî tarih
D) Araştırmacı tarih
E) Sosyal tarih

3. Eski Yunanlı tarihçi Polybios (MÖ 20-MS 120): Kartacalılar ile Romalılar arasındaki savaşları incelerken, her iki devletin siyasi sistemlerine vurgu yaparak, Kartacalıların yenilgi sebeplerini ortaya koymaya çalışmıştır. Polybios, tarihi "devlet" merkezli olarak yazmıştır.

Polybios'un yazımına öncülük ettiği tarih yazıcılığı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğretici tarih
B) Rivayetçi tarih
C) Araştırmacı tarih
D) Kronik tarih
E) Sosyal tarih

4. Milletler kendi değerlerini, millî duygularını yeni nesillere kazandırmak amacıyla öğretici tarih yazımını öne çıkartmışlardır. Bu tür tarih yazımında kişiler, dinî ve millî değerler yüceltilir.

Öğretici tarih yazımına örnek eserler arasında aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

A) Siyer
B) Süleymanname
C) Gazavatname
D) Selimname
E) Fütüvvetname

- 5.

Tarihi bir olayı incelerken, gerçeğe "neden-nasıl" sorularını sorarak uğraşmaya çalışmıştır.

Ortaya koyduğu yazım anlayışıyla modern tarih yazımında da etkili olmuştur.

İspanya'da ve Kuzey Afrika'da yaşamış, "*Kitabu'l-İber (İbretler Kitabı)*" ve "*Mukaddime*" adlı eserleriyle ünlüdür.

Özellikleri verilen bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İbn Rüşd B) Ravendi C) Kindî
D) İbni Haldun E) Er Razi

6. **Annales Ekolü'ne mensup aşağıdaki Osmanlı tarihçilerinden hangisi tahrir defterlerini bilim âlemine ilk defa tanıtarak "Türkiye'de Toprak Meselesi" adlı eseri ortaya koymuştur?**

A) İsmail Hakkı Uzunçarşılı
B) Halil İnalıcık
C) Ömer Lütfü Barkan
D) Mehmet Fuat Köprülü
E) Enver Ziya Karal

7. **Tarihte geçmiş döneme ait bir metni değiştirmeden kendi yazıldığı alfabeden başka alfabeyle çevirmeye verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Transfer
B) Tercüme
C) Mütercim
D) Transkript
E) Müstensih

8. Osmanlı tarihinde "Ensab Cetvelleri"ni inceleyerek tarihe yardımcı olan sosyal bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hidronimi
- B) Şecere
- C) Sicilografi
- D) Arkeometri
- E) Heraldik

9.

- Birinci el kaynaklara dayanmayan tarih yazıcılığını reddederek tarihi pozitif bir bilime dönüştürmeyi amaçlamıştır.
- Araştırmacı tarih yazıcılığını en olgun seviyeye getirmiştir.

Yukarıda özellikleri verilen Alman tarihçi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Leopold Von Ranke
- B) Edward Hallet Carr
- C) Fernard Braudel
- D) Eric Hobsbawm
- E) Marc Bloch

10. Her yıl devlet veya özel kurumlar tarafından yayımlanan yıllıklarda, o yılki devlet görevlilerinin bilgilerine ve kurumlar hakkındaki temel bilgilere ulaşmak mümkündür.

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde tanımı verilen eser türüdür?

- A) Münşeat Mecmuası
- B) Salname
- C) Müverrih
- D) Surname
- E) Layiha

11. Arap alfabesiyle, sağdan sola yatık olarak yazılan ve harflerin kuyruklarının uzun tutulduğu yazı türüdür.

Genelde şeyhülislamın ve ona bağlı kurum ve kişilerin kullandığı bu yazı türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rika
- B) Nesih
- C) Talik
- D) Siyakat
- E) Tevki

12.

- I. Sadullah Enverî
- II. Ahmet Cevdet Paşa
- III. Abdurrahman Şeref Bey

Yukarıdaki tarihçilerden hangileri Osmanlı Devleti'nde resmî tarih yazıcılığı olan vakanüvislik görevinde bulunmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

13. Aşağıdakilerden hangisi Türk tarihi hakkında araştırma yapan bir kişinin kullanabileceği sözlük türü eserlerinden değildir?

- A) Codex Cumanicus
- B) Divân-ı Lugati't-Türk
- C) Muhakemetü'l-Lugateyn
- D) İbni Mühennâ Lûgati
- E) Mu'cemu'l-Buldân

14. Orta Çağ İslam Dünyası'nda resmî ya da özel belgelerin suretlerinin toplandığı eserlere verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Münşi
- B) Münşeat
- C) Müste'men
- D) Tevki
- E) Düstur

15. İslam tarih yazıcılığının Anadolu'daki ilk temsilcisi olarak kabul edilen Ravendi; "*Râhat-üs-Sudûr* ve *Âyet-üs-Sürûr*" isimli İslam tarih eserini aşağıdaki Selçuklu hükümdarlarından hangisine sunmuştur?

- A) Rükneddin Süleyman Şah
- B) Alaaddin Keykubat
- C) I. Gıyaseddin Keyhüsrev
- D) II. Kılıçarslan
- E) İzzettin Keykavus

16. "Tarihin Savunusu veya Tarihçilik Mesleği, Feodal Toplum" gibi eserlerin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Marc Bloch
- B) John Tosh
- C) Lucien Febvre
- D) Eric Hobsbawm
- E) Karl Marx

17. Osmanlı Devleti'nde, memur kadrosu ihdas edilerek bu kadroya atanan şehnameci ve vakanüvisler ile tarih yazıcılığı yapılmıştır.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde ilk şehnameci ve vakanüvis birlikte verilmiştir?

- A) Arifi Fethullah Çelebi – Mustafa Naima
- B) Taşköprülüzade Ahmet – İbrahim Peçevi
- C) Feridun Ahmet – Ahmet Cevdet Paşa
- D) Raşid Mehmet – Sami Şakir Subhi
- E) Süleyman İzzi – Mustafa Naima

18. Ahmet Cevdet Paşa, Osmanlı Devleti'nde hukuk ve tarih alanında çalışmalar yapmış bir bilim kültür insanıdır.

Aşağıdakilerden hangisi Ahmet Cevdet Paşa tarafından yazılmış eserlerden değildir?

- A) Tezakir
- B) Maruzat
- C) Tarih-i Cevdet
- D) Kısâs-ı Enbiyâ ve Tevârih-i Hulefâ
- E) Netayic ül-Vukuat

19. Padişah çocuklarının doğum, sünnet ve düğün törenlerini anlatan edebî ve tarihî eserlere verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Surre Alayı
- B) Surname
- C) Sicilli Kavanini
- D) Menakıbnâme
- E) Tezkire

20. Aşağıdaki tarihe yardımcı bilim dalları ve araştırma alanları hakkındaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Diplomatik - Belge bilimi
- B) Meskukat - Para bilimi
- C) Kronoloji - Takvim bilimi
- D) Heraldik - Mühür bilimi
- E) Şecere - Soy kütüğü bilimi

ÇÖZÜMLER

1. Tarih ile ilgili olarak "Geçmiş ile günümüz arasında bitmek tükenmek bilmeyen bir diyalogtur." tanımlamasını yapan bilim insanı Edward Hallett Carr'dır. İngiliz tarihçi ve yazar Carr'ın önemli eserleri arasında *Tarih Nedir?*, *Karl Marx*, *Lenin'den Stalin'e Rus Devrimi* gibi eserler yer alır.

Cevap A

2. Özellikleri verilen tarih yazım türü "hikâyeci tarih"tir. Bu türde sebep-sonuç ilişkisi gözetilmez. Efsaneler ve masal tipi anlatım vardır. Önemli temsilcileri arasında Herodot (Tarihin babası, Historia adlı eseriyle ünlü) ve Hekataios bulunur.

Cevap C

3. Devletlerin siyasi düzenlerini inceleme, olayları sebep-sonuç ilişkisi gözeterek aktarma "öğretici" (pragmatik, şe'ni) tarih yazıcılığının özelliklerindendir. Soruda siyasi düzen vurgusu ve yenilgi sebeplerini ortaya konulması "Hikayeci Tarih" anlayışının da özelliklerini ortaya koymaktadır.

Cevap A

4. Öğretici tarih yazımının özellikleri şunlardır; toplumda birlik beraberlik ve millî duygularını geliştirir; kahramanlık duygusu öne çıkartılır.

Fütüvvetname: Lonca teşkilatında uyulacak kuralları gösterir belgedir. Öğretici tarih anlayışına uygun bir yazım türü değildir.

Siyer: Hz. Muhammet'in hayatı

Megazi: Hz. Muhammet'in savaşları.

Süleymanname: Kanuni Sultan Süleyman'ın savaşlarını anlatan eserlerdir.

Selimname: Yavuz Sultan Selim'in seferlerini anlatan eserlerdir.

Gazavatname: İslam toplumlarının yaptığı dinî ve millî nitelikteki savaşları anlatır.

Cevap E

5. Soruda özellikleri verilen sosyal bilimci İbni Haldun'dur. İbni Haldun, "sosyoloji" biliminin kurucusu olarak kabul edilir ve olayların eleştirel yönden incelemesini de yapması sebebiyle tarih yazımına da bilimsel bir nitelik kazandırdığı ifade edilir.

Cevap D

6. Osmanlı Devleti'nde vergiye tabi olan insan ve mal varlıklarını tespit etmek amacıyla yapılan sayımlara tahrir, bu sayımların kaydedildiği defterlere de tahrir defterleri adı verilmiştir. Bu defterler Osmanlı Devleti'nin vergi uygulamaları, taşra teşkilatı ve ürün kaynakları hakkında önemli bilgiler vermektedir. Tahrir defterlerini bilim dünyasına ilk kez tanıtarak *"Türkiye'de Toprak Meselesi"* adlı eseri kaleme alan bilim insanı Ömer Lütfi Barkan'dır.

Cevap C

7. Tarihte geçmiş döneme ait bir metni değiştirmeden kendi yazıldığı alfabeden başka alfabeye çevirmeye verilen isim "transkript"tir.

Transfer: "Geçme", bir yerden başka bir yere gitme anlamındadır.

Tercüme: Dil yönünden çeviri yapmadır.

Mütercim: Bir dilden başka bir dile çeviri yapan kişidir.

Müstensih: Bir eseri el yazması yoluyla çoğaltan kişidir.

Cevap D

8. Osmanlı tarihinde "Ensab Cetvelleri"ni inceleyerek tarihe yardımcı olan sosyal bilim dalı "şecere"dir.

Hidronimi: Su, nehir, göl adları bilimi.

Sicilografi: Mühür bilimi.

Arkeometri: Arkeolojik buluntuların tarihlendirilmesi.

Heraldik: Arma bilimi.

Cevap B

9. Birincil el kaynaklara dayanmayan tarih yazıcılığını reddederek tarihi pozitif bir bilime dönüştürmeyi amaçlayan ve araştırmacı tarih yazıcılığını en olgun seviyeye getiren Alman tarihçi Leopold Von Ranke'dir. Ranke, tarih biliminin amacının sadece ve sadece geçmişte gerçekten nasıl olduğunu göstermek olduğunu savunmuştur. *Roma'nın Papaları*, XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlı ve İspanyol İmparatorlukları Ranke'nin önemli eserleri arasında yer alır.

Cevap A

10. Her yıl devlet veya özel kurumlar tarafından yayımlanan yıllıklara verilen isim "Salname"dır.

Münşeat Mecmuası: Bazı yazışma örneklerinin bir araya getirildiği kitaplara verilen genel bir ad.

Müverrih: Tarih yazarı.

Surname: Padişah çocuklarının doğum, sünnet ve düğün törenlerini anlatan edebî ve tarihî eserler.

Layihâ: Rapor.

Cevap B

11. Arap alfabesiyle, sağdan sola yatık olarak yazılan ve harflerin kuyruklarının uzun tutulduğu yazı türüne "talik" denir.

Rika: İcazetnamelerde (diploma) kullanılan yazı türüdür.

Nesih: Kur'an yazmalarında, dinî ve bilimsel eserlerde kullanılan yazı türüdür.

Siyakat: Osmanlı Devleti'nde maliye kayıtlarında kullanılan yazı türüdür.

Tevki: Devlet belgelerinde kullanılan dekoratif nitelikte bir yazı türüdür.

Cevap C

12. Osmanlı Devleti'nde resmî tarih yazıcılığı vakanüvislik olarak bilinir. Bu görevi ilk yapan Mustafa Naima'dır. Sadullah Enveri XVIII. yüzyılın resmî tarihçilerinden birisidir. Aynı zamanda şair de olan Enveri'nin kendi adıyla anılan üç ciltlik eseri mevcuttur.

Ahmet Cevdet Paşa, XIX. yüzyıl resmî tarihçisidir. Mecelle'nin de yazarı olan Ahmet Cevdet Paşa, *Cevdet Tarihi'ni* kaleme almıştır. Abdurrahman Şeref, Osmanlı Devleti'nin son vakanüvisidir. *Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuasında da makaleler yazan Şeref'in Tarih-i Devlet-i Osmaniye adlı eseri önemlidir.*

Cevap E

13. Orta Çağ İslâm dünyasındaki yer adları ve yerleşim yerleriyle ilgili Yâkût el-Hamevî (öl. 1229) ansiklopedik nitelikte *Mu'cemu'l-Buldân* adlı eserini yazmıştır. Bu eser sözlük niteliğinde değildir. Sorunun güçlü çeldiricisi olan *İbni Mühennâ Lûgatı* diğer adıyla *Kitâbu Hilyetü'l-İnsân ve Heybetü'l-Lisân*'ın ilk baskısı Kilisli Muallim Ahmed Rıfat tarafından 1922'de yapılmıştır.

Cevap E

14. Orta Çağ İslâm dünyasında resmî ya da özel belgelerin suretlerinin toplandığı eserlere "münşeat" denir.

Münşi: Yazı işleriyle ilgilenen kişidir.

Müstemen: Osmanlı Devleti'nde geçici olarak oturma izni verilmiş, yabancı uyruklu, cizyeden muaf gayrimüslimlerdir.

Tevki: Padişah mührü anlamında kullanılmıştır.

Düstur: Abdülaziz zamanında kanunların yayımlandığı dergidir.

Cevap B

15. İslam tarih yazıcılığının Anadolu'daki ilk temsilcisi olarak kabul edilen Ravendi: "*Râhat-us-Sudûr ve Âyet-üs-Sûrûr*" isimli tarih eserini I. Gıyaseddin Keyhüsrev'e sunmuştur.

Cevap C

16. Soruda verilen eserler Marc Bloch'a aittir. Bloch, Annales ekolünün öncüleri arasındadır. II. Dünya Savaşı devam ederken 1944 yılında Nazi gizli polis teşkilatı Gestapo tarafından öldürülmüştür.

Cevap A

17. Osmanlı Devleti'nde memur kadrosu ihdas edilerek atanan ilk şehnameci Arifi Fethullah Çelebi, ilk vakanüvis ise Mustafa Naima'dır.

Cevap A

18. Netayic ü'l-Vukuat adlı eseri Ahmet Cevdet Paşa değil, Mustafa Nuri Paşa yazmıştır. Eser Osmanlı tarihini, kuruluşundan 1841 tarihine kadar anlatmıştır.

Cevap E

19. Padişah çocuklarının doğum, sünnet ve düğün törenlerini anlatan edebî ve tarihi eserlere "Surname" denir.

Surre Alayı: Hac dönemlerinde Osmanlı hükümdarı tarafından Hicaz'a gönderilen hediye alayına verilen isimdir.

Sicilli Kavanini: Düstur'da yayımlanan metinler bulunur. Meclis kararları, kanunlar, talimatlar, nizamnameler, tefsirler, kararnameler bulunur. .

Menakıbnâme: Bu eserler ithaf edildikleri yahut yazıldıkları dönemin şahsiyetleri, sosyal, iktisadi ve kültürel hayatı ile ilgili geniş bilgiler veren eserlerdir.

Tezkire: Biyografik nitelikteki eserlere verilen isimdir.

Cevap B

20. Heraldik, mühür bilimi değil, "arma" bilimidir. Mühür bilimi, "sicillografi"dir. Soruda belirtilen diğer seçenekler doğrudur.

Cevap D

TEST 2

1. Fransa'da ortaya çıkan Annales Ekolü'nün önemli temsilcileri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

A) Fernand Braudel
B) Marc Bloch
C) Georges Duby
D) Emmanuel Le Roy
E) Colin Imber

2.

- XIX. yüzyılda ortaya çıkan bu tarihçilik anlayışının en önemli temsilcileri Karl Marx ve Friedrich Engels'tir.
- Maddi kanunların insan toplulukları üzerine etkisini ortaya çıkarmaya çalışmıştır.

Yukarıda özellikleri verilen tarihçilik anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Materyalist tarih anlayışı
B) Pozitivist tarih anlayışı
C) Malthusçu tarih anlayışı
D) Hümanist tarih anlayışı
E) İdealist tarih anlayışı

3. "Fransız İhtilali'nin en önemli kahramanı Napolyon'dur. O; bir taraftan Fransız halkını monarşinin ezici gücünden kurtarmış, diğer taraftan ihtilalin getirdiği fikirleri tüm dünyaya yayarak insanlığa büyük bir hizmet gerçekleştirmiştir. Napolyon büyük bir insandır ve ardında kendisi gibi büyük bir tarih bırakmıştır."

Yukarıdaki paragrafta verilen metnin tarih yazım türlerinden hangisine ait olduğu savunulabilir?

A) Araştırmacı tarih
B) Öğretici tarih
C) Hikâyecî tarih
D) Kronik Tarih
E) Genel Tarih

4. Akademik araştırmalarda kullanılan dipnotlarda aşağıdaki bilgilerden hangisinin bulunması zorunlu değildir?

A) Eserin adı
B) Eserin müellifi
C) Eserin basım yeri ve tarihi
D) Yazarın anlatımları
E) Kavramların açıklanması

5. Tarih yazımının iç tenkit safhasında;

- Araştırma kaynaklarındaki bilgilerin doğruluğunun incelenmesi,
- Eserdeki bilgilerin başka kaynaklardaki bilgilerle karşılaştırılması,
- Başvuru kaynağının yazarının adının, basım yerinin ve yılının tespit edilmesi

özelliklerinden hangilerinin incelemesi yapılır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

6. Olay, zaman içerisinde anlık bir şekilde tek tek meydana gelen gelişmelerdir. Olgu ise sürece bağlı olarak olaylar neticesinde ortaya çıkan gelişmelerdir.

Bu duruma bağlı olarak olay-olgu kavramları hakkında aşağıdaki yargılardan hangilerine ulaşmak mümkün değildir?

A) Olgular, olaylardan önce gerçekleşir.
B) Olay ve olgu arasında sebep sonuç ilişkisi vardır.
C) Olgular, olaylara göre daha uzun sürede gerçekleşir.
D) Olay ve olgular arasında kronolojik bir bağ bulunur.
E) Olaylar, olgulara göre daha kısa sürede gerçekleşir.